

Shri Raghunatha Temple MSS. Library,
JAMMU

No. ८८१ - घ

Title आदित्य हृदयम्

Author

Extent ११ Age

Subject स्तोत्रम् . अपूर्णम्

नं० ८८१-घ

आदित्यहृदयम्-

~~(अपूर्णम्)~~ (स्तोत्रम्)

नं० ८८१-घ

पत्राणि ११ (अपूर्णम्)

२१

CC-0 Dharmartha Trust J&K. An eGangotri-Vaidika Bharata Initiative

॥ साधवः श्रीभगवानुवाच रुद्रादिदेवतैः सर्वैः एष्टेन क
 थितं मया वदयेहं कर्मसिन्ध्या संश्रुता योऽवयत्नतः श्रमा
 के यत्नया एष्टे मे कश्चिन्नो भवार्जन तदहं संप्रवक्ष्यामि ह्या
 दिमध्यावसानकश्च अर्जन उवाच नाशयणः सुरश्रेष्ठ ए
 क्कामित्वो महाशया कथमादित्यमुद्यंतमुपतिष्ठेत्सनात
 ने श्रीभगवानुवाच साधुपार्ष्ण महाबाहो बुद्धिमानसि यो
 ऽवः यत्नो एकस्त्वयस्यानेन तत्प्रवित्रे विभावसोः सर्वसंग
 लसंगल्ये सर्वपापप्रणाशनं सर्वसंगोपशमनमापुर्वयं
 नमुन्नमस्त्वमिदमनेन पार्ष्ण संग्रामेन यवयर्थं वर्धनेन
 नपुत्राणामादित्यहृदयं श्रुत्वा यच्छ्रुत्वा सर्वपापेभ्यो मुच्य

तेनात्र संशयः विषु लोकेषु विख्यातं निःश्रेयः सकरं
परं देवदेवं नमस्कृत्य प्रातरुत्थाय चार्जनं विज्ञाननेकत्र
पाणिनप्रपेक्षिस्वरणादपि तस्मात्सर्वप्रयत्नेन सूर्यसारा
प्रयेत्सदा आदित्यहृदयं नित्यं जाप्यं तच्छृणुयाद्रवः ॐ
प्रस्य श्री आदित्यहृदयस्तोत्रमंत्रस्य श्री कृष्ण ऋषिः, प्रभु
हृषिकेंद्रः श्री सूर्यो नारायणो देवता हरितहरयोर्यो दि
वाकरं हृणिरिति बीजं जितयेष्टानरजातवेदसेति शक्तिः
शुंशुमानिति कीलके अग्निरिति गर्भरतिमंत्रः आत्मनः सर्व
रोगनिवारणार्थं सकलफलप्राप्त्यर्थं आदित्यहृदयं
ठेविनियोगः ॐ प्रकृतमूर्ध्नि विन्यस्य ललाटे तत्र शिवं नमस्कृत्य

प्र. म.
२

२

विन्यसेन्नेत्रयोः सर्वं कार्णीयोश्च दिवाकरं नासिकायां न्य
सेद्धानुं मुखे वै भास्वरं न्यसेत् पर्जन्यसोऽष्टोच्चैव तीक्ष्णो
जिह्वांतरे न्यसेत् सुवर्णरेतसं कंठे स्कंदयास्तिग्मे जसं
बाह्वोरु एषां चैव मित्रं वै एष्टो न्यसेत् वरुणं दक्षिणे
हस्ते त्वष्टारं वामतः करे हस्तावुल्लकरः पात्रद्वयं पात्रभा
वुमान् उदरे त्वयमं विद्याद्यादित्यं नाभिसं इले कट्यांत
विन्यसेद्धंसं रुद्रमूर्ध्वोऽस्तु विन्यसेत् जान्वोऽस्तु गोपतिं न्यस्य
सवितारं सजं च योः पादयोस्त्वविवस्वतं शुल्फयोश्च श्रभा
करं वासन्तस्तनमो धंसं भगमभ्यंतरे न्यसेत् सर्वांगेषु सह
स्रांश्च दिग्विदित्तरविं न्यसेत् एषादिन्यविन्यासो देवानाम् १

पि दुर्लभः य इमं विन्यसेत्पार्यसयाति परसांगतिं कामकोथ
कृतात्पापात्मुच्चातेनात्र संशयः सर्पादपि भयं तैव संशामेषु
पाणिषापि रिपुसंकटकालेषु तथा चौरसमागमे त्रिसंध्यं
वेजमेत्त्रासंमहापातकनाशनं विस्फोटकसमुत्पन्नं तीव्रज्वर
समुद्भवं शिरोरोगं नेत्ररोगं सर्वव्याधिविनाशयेत् कुण्डल्याधी
स्तथा ददुरोगांश्च विविधांस्तथा श्रृणुतस्तस्य शमये भक्त्या
श्रृणुत दर्जनं आदित्यं संवत्संयुक्तं आदित्यं परमेश्वरं आदित्यं
परमं देवमादित्यं परमं पदं आदित्यमर्चयेद्ब्रह्मा आदित्यम
र्चयेच्छिवः यदादित्यगतं तेजो मम तेजस्तदर्जनं त्रिसंध्यम
र्चयेत्तूर्यस्मरेद्ब्रह्मा स्तुयानरः नमश्चेत्तदा रिशं जन्म जन्मा

५
 ४
 ३

निचार्जन एतन्नेकपितृपाथे सादित्यदृश्यं मया सुच्यते स
 र्वपापेभ्योः सूर्यलोकं महीयते गेन सो भगवते सूर्याय ॐ
 प्रादित्यः सविताः सूर्यः खगः एषा गभस्तिमान् सवर्णाः स
 दिको भान् स्फुरितो विश्वभावनः हिरण्यगर्भस्त्रिगिरिस्तपनो
 भास्करो रविः मार्तण्डो गोपतिः श्रीमान् कृतज्ञप्रतापवान्
 तिमिस्रहाभगो हंसो भास्वा चैव तमो नुदः शुद्धो विरेचनः केशी
 सहस्रांशुर्महाप्रभुः विवस्वान् पृथगो मृत्युमिहिरौजामदग्न
 जित् त्वर्मरश्मिपते गश्च शरणो सिद्धहातमः दुर्विज्ञे योगतिः
 शूते तेजो राशिर्महायशः शंभुमानुजमो देवः सृग्यजः सामरे
 वच हरिदम्यस्तमो हारः सप्तसप्तिमरीचिमान् अग्निगर्भो दिने।

सुत्रः शंभुस्तिमिरनाशनः पृष्ठाविश्वंभरोमित्रस्तपनः स्वप्र
तापवान् प्रातर्घर्मिन्दुलीभास्वास्तपनः सर्वतापनः कृतवि
श्वोमहातेजा सर्वरत्नमयोद्भवः अक्षरश्चाक्षरश्चैव प्रभाक
रविभाकरौ चंद्रश्चंद्रो गहः सोमो हव्यकव्यफलप्रदः शृंगा
रकोमहांगारोरक्तांगश्चांगवर्धनः बुद्धो बुद्धिर्मनोबुद्धिर्बुद्ध्या
त्माबुद्धिर्वर्धनः बृहद्भानुर्बृहद्भानुर्बृहद्भानुर्बृहद्भानुः शु
क्रस्त्वशुक्ररेताश्च शुक्लांगः शुक्लभूषणः शान्तिमांशानिद्र्यश्च
शानैर्गमनतत्परः अनादिरादिहृदयस्त्वस्वर्भानुर्भानुर्दोषिमान्
भूषकेतुर्महाकेतुः सर्वकेतुर्ननुत्तमः नमः पूर्वायगिरयेपाश्चि
मायनमोनमः उत्तरायनमस्तुभ्योदक्षिणायनमोनमः नमः

५
५
५
५

पद्मप्रबोधाय नमस्ते द्वादशात्मने नमो विष्णुप्रबोधाय नमो आ
जिह्मनिह्वये ज्योतिषोचनमस्तु भ्योतानो कीय नमो नमः प्रम
ल्भाय प्रदीप्ताय पुगांताय नमो नमः नमस्ते होतृपतये एषिनी
पतये नमः नमो कारवषट्कारसर्वयज्ञनमोस्तुते अरविदादि
यजुर्वेदसामवेदनमोस्तुते नमो द्वादशवर्णयभास्कराय नमो
नमः जयाय जयभद्राय हरिदशाय ते नमः दिव्याय दिव्यश्याय
ग्रहाणोपतये नमः नमस्ते श्रवणेनित्यं सर्वाङ्गलज्जलात्मने नमो
वैकल्यनाशाय नमस्ते दिव्यचक्षुषे त्वं ज्योतिस्ते युतिर्ब्रह्मा त्वे
विस्तुस्ते प्रजापतिः त्वमेव रुद्रो रुद्रात्मा वायुरग्निश्च वीर्यवान्
योजनानो सहस्रे द्वे द्वे शते द्वे च योजने एकेन निमिषार्थेन भ्रममा

नमोस्तुते नवितिर्यो जनानां च सदृशाणि च सप्रच यावत्
चरित्कामात्रेतावच्चलति भास्वरः अग्रतश्च नमस्तुभ्यं एत
च नमो नमः पार्थितश्च नमस्तुभ्यं नमस्ते चान्तु सर्वशः नमः
सुरारिहर्त्रे च सोमसूर्याग्निचक्षुषे नमो वेदांतवेद्याय सर्वमंत्र
मया यच्च अरुणो मासमासेत सूर्यो वै फाल्गुणो तथा चैत्रमासे
तु वेदांगो धाता वैशाखतास्मता उपेन्द्रो ज्येष्ठमासेत आषाढे
तपते रविः भगस्तिश्रावणो मासि यमो भाद्रपदे तथा स्वर्णरेतो
स्थिनो मासि कर्त्तिके च दिवाकरः मित्रो मार्गशिरो मासि पोषे
विष्णुः सनातनः इत्येते द्वादशादित्यः काश्यपेयः प्रकीर्त्तितः
अग्र्यो महात्मानस्तपते विष्णुर्दक्षिणः एकादशाध्यायैव श

श्री. तथा च सहस्रयाः तपोतो विष्णुहृयेण सृजंति संहरेति च एव
हं. विष्णुः शिवश्चैव ब्रह्मा चैव प्रजापतिः संहरेद्वैव कालश्च यमो
५ वरुणा एव च नक्षत्रग्रहता राणा मधिपो विष्णु भावनः वायुरग्नि
५ र्भनाप्यदो भूतकर्ता स्वयं विभुः एष देवो हि देवानां मम सुनायक
यते जगत् एष कर्ता हि भूतानां संहर्ता रक्षकस्तथा एष लोका
त्रलोकाश्च समद्वीपाः ससागराः एषैरौलश्च पातालं दैत्यरा
नवराक्षसाः एष धाता विधाता च वीजं देवं प्रगतिः एष एव
प्रजानित्यं संवर्धयति रश्मिभिः एष यज्ञः स्वधा स्वाहा ह्रीं श्रीं च
पुरुषोत्तमः सर्वदेवात्मको देवः सृष्टोऽप्यक्तः सनातनः ईश्व
रः सर्वभूतानां परमेश्वरः प्रजापतिः कालात्मा सर्वभूतात्मा देवा

आविष्मतोमखः जन्ममृत्युः जराव्याधिः संसारमयनाशनः
दारिद्र्याद्यसनधंसी श्रीमान्पातदिवाकरः गभस्तिहंसोवह्न
रापः सर्वदेवनमस्कृतः आशु राशे राभे शर्ये नरो विंदति वेदना
तु लोकसाक्षी त्रिलोकेशः कर्तृहेतुतपोधरः पवनः पा
वकश्चैव शुचिः सप्ताश्ववाहनः विकर्तनो विवक्षांशुमार्तो रोभा
स्तुरो रविः लोकप्रकाशकश्चित्रः श्रीमान् लोकमहेश्वरः इत्येतै
र्नामभिः प्राक्तः आदित्यं स्तोति नित्यं प्रातरुत्थाय कौन्तेय स्नस्य
राशभयं कुतः पातकान्मुच्यते पार्ष्णाधिभ्यो नैव संशयः ए
कसंध्यं त्रिसंध्यं वा सर्वपापैः प्रमुच्यते त्रिसंध्यं जपमानस्तपश्च
त्सपरमेष्ठं यदहं कुरुते पापं तदहं प्रतिमुच्यति यद्वा शां

५४ रुतेषामेनद्रात्रौप्रतिमुच्यति दद्रुस्फोटकजृष्टानिमंडला
५५ निविचर्चिका येचात्पेडुष्टरोगाश्चुज्वरातीसारकादयः जपा
५६ मानस्यनष्टमितिजीवेनधारदाशने संवत्सरेस्मरेद्यस्तुप्रजा
६ तस्यप्रवर्धयेत् प्रशीर्णोपश्रुतिक्वायामहोरात्रंथनंजय ।
यस्त्रिदंषठनेभक्त्यावारेभानोर्महात्मनः प्रातस्तोत्रेकृतेपार्थ
एकाग्रकृतमानसः स्वर्णचक्षुर्भवतिनचांधरूपजायते
पुत्रवांधनसंयज्ञोजायतेनात्रसंशयः यशश्चलभतेनित्येन
चस्वर्गात्रिवर्तते आदित्यदृढयंशुणं सूर्यनामविभूषितं प्र
त्नान्माविलं पार्थ सर्वपापैः प्रमुच्यते अतः परं नास्ति सिद्धिः
सिद्धिकामस्य पांडवः एतज्जपंस्त्वं कौंतेयः येन श्रेयो हवाप्स्य

सि आदित्य हृदयं पुण्यं यः पठेत्स समाहितः भूणाहा मुच्यते
पापात्कृतं मो मोक्षं यच्च यश्च दृष्टुं यात्रित्यं जयेद्वापि समा
हितः सर्वपापविष्वङ्मात्मा सूर्यलोके महीयते अपुत्रो लभते
पुत्रं जन्मेच्छुर्जन्माप्नुयात् सकृद्दुरोगं मुच्यते भक्त्या यः प
ठते सर्वं यस्मादित्यदिने पार्थनाभिमात्रे जले स्थितः उदयाच्च
लमाष्टुं भास्करं प्रणतः स्थितः जपते स्म तबो भक्त्याष्टु एतया
हा समाहितः स याति परमं स्थानं यत्र देवो दिवाकरः प्रसिद्ध
दमर्नीपी शं यदा कर्तुं समारभेत् तदा प्रतिकृतिं कृत्वा शत्रोश्चर
णामांस्तुता आक्रम्य वामपादेन स्यादित्य हृदयं जपेत् ओं हिमाली
स्वाहा ओं हिमाली शय स्वाहा ओं नाली जय स्वाहा ओं त्रिभिश्चरोगी

भा. भवतिज्वरीभवतिपंचभिः जयेच्चसप्तभिः पार्यः राक्षसी
१ ६ तन्माविशेत् राक्षसीनामिधूतस्यविकारंशृणुषोऽव गी
७ यतेनृत्पतेनग्रेऽस्फोटयतिथावति शिवाकृतंचक्रकृतेहस
तेकंदतेपुनः एवसेषीमुते पार्यद्युपिस्थानाद्देश्वरः किंपु
नर्मानुषः कश्चिच्छौचाचारविवर्जितः पीडितस्यनसन्देहोत्त
रोभवतिदारुणः यदावाचयहंतस्यकर्तृमिच्छेच्छुभंकरम्
तदासलिलमादायजपेन्मंत्रमिमेबुधः ओंनमोभगवतेतभ्य
मादित्यायनमो नमः जयायजयभद्रायहरिदशायतेनमः
स्नापयेत्तेनमंत्रेण शुभं भवति नान्यथा अत्यथाचनचेद्देवेन
पूजतेनात्रसंशयः स्तोत्रेतेनिरविलंघोक्तं एजांचैवनिबोध मे श्र

हृष्यं त्रिलिखेत्पद्मं त्रिलिखे गोमयमंडले सर्वपत्रेलिखेत्सूर्य
 साग्रे यान्तरविन्दसेत् घाम्पांचैव विवस्वतं तैर्ऋत्यां तभगे न्य
 सेत् वारुण्यं वारुण्यं ऊर्या द्वायत्यां मित्रमेव च आदिन्यमुत्तरे
 पत्रेषां न्यां विस्त्रमेव च मध्ये तु भास्करं विद्यात्सर्वेषां दिक्
 मेणात्त अनुष्ठानं भवत्येव क्रमेणैव तसर्चयेत् अतः परं प्रव
 ह्यामि हृदि कामस्य भारत महाभोजः समुत्पन्नं प्रपद्येत तत्कृतं
 जलिः सकेसरीणां पद्माणां कस्वीराणां च तिलं तंडुल
 संयुक्तः ऊषागंधोदकेन च रक्तचंदनमिश्राणि कृत्वा वैताम
 भाजने हत्वा शिरसि तत्पात्रं जातुभ्यां धरणीगतः संवत्सरे गुण
 केशसर्चोदयाद्गभस्तये गौचं विद्या किल शकटके हृत्सर्वार्थसा

१. ४. ४
 धनेयाय स्वाहा ओं ह्रीं ह्रीं ह्रीं तमः सूर्याय नमः स्वाहा ओं ह्रीं ह्रीं
 ह्रीं स्वः स्वर्लोकाय सूर्यमूर्तये स्वाहा ओं ह्रीं ह्रीं ह्रीं स्वर्लोकाय सूर्य
 मूर्तये स्वाहा ओं ह्रीं ह्रीं ह्रीं तमः सूर्याय नमः स्वाहा नमोस्तु सूर्याय नमोस्तु
 भानवे नमोस्तु वैश्वानरजातवे दसे त्वमेव चार्च्यं प्रतिगृह्णागृह्णा
 देवादिदेवाय नमोस्तु तभ्यं ओं नमो भगवते तभ्यं नमस्ते जातवे
 दसे दत्तमर्च्यं मया भानोस्त्वं गृह्णाण नमोस्तु ते एहि सूर्य सदृशो
 षोते जोगा शो जगत्पते अन्नं केषय मां भक्त्या गृह्णाणार्च्यं दिवा क
 र ओं नमो भगवते सूर्याय अक्षमितते जसे नमः शिवाय नमः प्रा
 दित्याय नमः प्रादित्यं च शिवं विंघाच्छिवमादित्यं हृषिणं उभयो
 रंतरं नास्ति यथादित्यस्तथा शिवः एतदिकाम्पदं कर्तुं पुरुषो वै

दिवाकरे उदये वस्त्रमोयं स ध्यात्ते नमस्करः प्रसमाने
 स्वयं विस्मस्य मूर्तिर्दिवाकरः ओं ह्रीं क्लीं क्लीं चण्डिका
 र्थादिनायनमः ओं नमो भगवते नमः नमस्ते जातवेदसे
 ममाद्यं प्रतिगृहाण देवदेवनमोस्तुते हिमं ज्ञायतमो ज्ञाय
 रक्षो ज्ञायनमो नमः हरितं हरणं दिवाकरं कनकमयां बुज
 रेण पिंजरं प्रतिदिनमुदये नवनवनं शरणमुपैमि हिरण्यरेत
 सं पात्रुयात्नभयं नैव नव्यायिभ्यो भयं भवेत् ननाशेभ्यो भयं चै
 वपार्षिभ्यस्तथैव च इष्टेभ्यो न चैभ्ये वनचभूतैश्च क्वचित् उ
 र्गतिं तरेते चोरां पुत्रां सुलभते येषून् सिद्धि कामो लभेत्सिद्धि
 कन्या कामस्तु कन्यकाम एतत्पठति कौनेयः भक्तियुक्तेन चेतसा

वेदी प्रसहस्रचक्षुषेः सरोजमायामिततेजसे नमः नमः स
वित्रे जगदेकचक्षुषे जगत्प्रसूतिस्थितिनाशहेतवे त्रयी स
याय त्रिगुणात्मधारिणे विरिचि नारायणशंकरात्मने यस्योद
येनेह जगत्प्रवृत्त्यने प्रवर्तते चाखिलकर्मसिद्धये ब्रह्मैव नारा
यणरुद्रवर्दिताः सनः सदा कृतसंगलं रविः नमोस्तु सूर्या
यसहस्ररश्मये सहस्रशाल्वित्तसंभवात्मने सहस्रयोगोद्भ
वभूतभाविने सहस्रसंख्यायुगधारिणे नमः यन्मंडलं दी
प्तिकरं विशालं रत्नप्रभं तीव्रमनादिद्रुपं दारिद्र्यदुःखक्षयकार
णं च पुनात्तमांतत्सवित्तर्वरेण्यं यन्मंडलं देवगणैश्च पूजितं वि
प्रेस्तभावेन विशुक्तिकोविदम् तं देवदेवं प्रणमामि सूर्यपुनात्

५१- मातन्मावित्तर्वरेण्यम् यन्मंडलंमूढमतिः प्रबोधं धर्मस्य
 ५२- हृदिं कुरुते जनस्य यत्सर्वपापद्वयकारणं च पुनात्तमां
 ५३- त्मावित्तर्वरेण्यम् यन्मंडलं व्याधिविनाशहेतुं यदृग्यजः
 ५४- सामसुसुषमिदम् आसूर्यते येन च भूर्भुवः स्वः पुनात्तमां
 ५५- त्मावित्तर्वरेण्यम् यन्मंडलं वेदविदो वदंति ह्यमर्त्यमर्त्याः
 ५६- स्वरसिद्धयदाः यद्योगिनो योगरथस्य सिद्धाः पुनात्तमां
 ५७- त्मावित्तर्वरेण्यम् यन्मंडलं सर्वजनैश्च पूजितं ज्योतिश्च
 ५८- ऊर्यादिह मर्त्यलोके यत्कालकल्पादिमनादि रूपं पुनात्त
 ५९- मातन्मावित्तर्वरेण्यम् यन्मंडलं विस्मयचतुर्भुवा एव यद
 ६०- द्वापपापहरं जनानाम् यत्कल्पकल्पादयकारणं च पुनात्त

रसिजासनसन्निविष्टः केशुरवात्कनककुण्डलवान्कि
रीटीहारीहिरण्यमयवपुर्हृत्तशोखचक्रः । सशोखचक्रं र
विमंडलेस्थितं कुशोशयाक्रान्तमनंतमुद्यतम् भजामि बु
ध्यातवनीयवृषिणं सरोजमांचित्रविभूषिणोज्ज्वलम् ॥
इति श्री कृष्णार्जुनसंवादे आदित्यहृदयस्तोत्रं संपूर्णम् ॥
इमं देवेति मंत्रेण शोभाति सर्वकलत्रपरिमितजपो विधेयः मंत्रः
इमं देवा असपत्नं सुवधं महते ह्येवायमहते ज्येष्ठा यमहते जान
राज्या येन्द्रस्य द्रियाय इमममुष्य पुत्रममुष्ये पुत्रमस्ये विशाखवोमीरा
जा सोमोस्माकं वास्य एनाथं राजा पलाशा समिर्जं कृयात् अथरा
नेमरुहं तरुते सत्कोस्य पात्रस्य तत उलोश्च कर्षं रशुक्ताफलशोख
वस्त्रम् सुगोपमुक्तं हृषभं चरौ प्येवं दायदधात्तु तद्वर्णपात्रम्

पृ०
१२

अथ स्नाने रत्नमालायां पंचगव्यगजदानविमिश्रैः शोखशुक्तिज
बुदस्फटिकैश्च शीतरश्मिकृतवैकृतिहंतस्नानमेतदुदिते न्यपती
नाम् रजते सुक्ताफले वाधार्यम् तद्दलकसंखस्वचतुर्णपात्रा
णि सामान्यजनोपयोगिदानाति शोभन्ताराप्रकाशो यो ग्रहणीयोगः स
वित्तदेशायामंतराले यदि निशेषः स्यात्तदा ग्रहणीरोगः च सरो
जिनीशस्य दशोत्तराले नक्षत्रनाथः कुरुते नराणाम् प्रमादमञ्जो
ग्रहणीचपांडुं हयं यदा कलकलादृणाच सूर्यचंद्रजमितकृतश
मनाय शान्तिपूर्वकमिमेदेवेति आरुसेमंत्रेण

वै०